

K A R D A S

Mėnesinis Mokslo ir Kritikos Žurnalas

No. 6

RUGSĖJIS - SEPTEMBER, 1920.

Metai VII

Klerikalų veidmainingumas.

Artinantiems Lietuvos Steigiamojo Seimo rinkimams tam-tikra komisija buvo patiekusi projektą rinkimų įstatymų, kuriuose be kitko buvo pažymėta, kad kunigai ar kas kitas negali vesti rinkimų agitacijos bažnyčiose iš sakyklų. Kada tą įstatymų projektą svarstė Tautos Taryba, tai klerikalai pėstu stojo prieš draudimą vesti agitaciją bažnyčiose, o Tarybos vice-pirmininkas, rodos, kun. Staugaitis, o ir kiti kunigai, visu savo iškaltinumu prirodinėjo, kad politinę agitaciją bažnyčiose vesti draudžia bažnyčios kanonai (įstatymai) ir jei kuris kunigų tokią agitaciją varytų, jį nubaustų vyskupas, todėl, girdi, nesą ir reikalo rašyti į rinkimų įstatymus draudimą agitacijos.

Laisvamaniiai jau gerai žino, kad klerikalų žodžiams visai negalima pasitikėti, nes klerikalai darys kas jiems naudinga, nežiūrint kokius jie prižadus nebūtų davę. Bet kad Taryba susidėjo iš klerikalų šalininkų ir „bepartinų“, tad ji patikėjo kunigų užtikrinimams ir išklausė jų maldavimą — draudimo kirsni iš įstatymų projekto išbraukė. Ir kas gi atsitiko?

Klerikalai užmiršo savo prižadus, užmiršo ir kanonus, pasidėjo savo dievą ant lentynos ir išsijuosę varė bažnyčiose agitaciją už savąją klerikališkąją krikščionių demokratų partiją. Netik kad varė agitaciją iš sakyklų, bet ir visas bažnyčias pavertė į tikras sales, kur buvo atliekama viskas, kas yra atliekama salėse — laikomi susirinkimai, prakalbos. Tik tuo skirtumu, kad salės tarnauja visoms partijoms, o bažnyčia tarnavo tik vienai partijai.

Ar vyskupas nubaudė kunigus, kurie pavertė bažnyčias į paprastas sales? Anaipol. Netik nubaudė, bet gal ne vienas tų kunigų, kuris pasirodė uolėniu, turbūt gavo ir paaugštinimą. Vyskupas baudė tik tuos, kurie panorėjo bažnyčią išlaikyti kaip tokią ir nesutiko paversti jos į paprastą salę. Tieji, bent vienas jų, nukentėjo nuo vyskupo „kanonų“.

Kunigai nuolatos tvirtino ir vis dar tvirtina, kad socialistai ir kiti klerikalų priešininkai nori paversti bažnyčias į sales. Girdi, kada užvaldys „tie bedieviai socialistai ir masonai“, tai išnaikinsią tikėjimą, o bažnyčias paversią į sales ir rengsią juose teatrus ir darysią

susirinkimus. Bet kas pavertė bažnyčias į sales laike Steigiamojo Seimo rinkimų? Tai padarė patį kunigai, kada matė, kad bažnyčia kaip salė jiems yra naudingesnė, negu bažnyčia kaip maldos namas. Kada matys nauda, patį kunigai pradės bažnyčiose ir teatrus rengti. Amerikoje jau tas daroma, ne užilgo tą pradės daryti ir Lietuvoje.

Kad kunigai bažnyčias į teatrus pavertę, jiems už tai niekas nieko neskaito, nes jos gal teatrams ir tiktų. Bet kam klerikalai kaltina socialistus ir kitus, kad tie nori iš bažnyčių teatrus padaryti, kuomet tai atlieka patį kunigai? Kam jie prižada vieną, o daro priešingai?

Sulaužymas klerikalų duotų prižadų nevesti bažnyčiose agitacijos, tebus pamokinimu Lietuvos žmonėms, kad klerikalams ir kunigams negalima niekame pasitikėti, o parapijonams — kad patį kunigai, o ne kas kitas, kada jiems tai bus naudinga, pavers bažnyčias netik į sales ir teatrus, bet ir į arklydes.

Kun. Pr. Vilūnas.

Kada Lietuvos klerikalai prieš patį rinkimus į Lietuvos Steigiamąjį Seimą, „užmiršę“ savo prižadus ir kanonus, pavertę bažnyčias į sales, išsijuosę jose agitavo už savo krikščionių demokratų partiją ir tvėrė jos kuopas, viename Lietuvos miestelyje įvyko netikėtas dalykas. Atvažiavusiam klerikalų agitatoriui kunigas netik nedavė vietos savo bažnyčioje, bet dar prakalbose smarkiai su tuo agitatoriumi susikirto, parodydamas tikrąjį klerikalų veidą ir užstodamas už socialdemokratų. Ginčiuose su klerikalų agitatoriumi tas kunigas pasisakė, kad jis per 16 metų yra netik kunigu, bet kartu ir socialdemokratu. Tuo kunigu buvo Pranas Vilūnas.

K A R D A S

(SWORD)

Published every month by
Lithuanian Freethinkers' Federation of America
at 1443 N. Paulina Street, Chicago, Ill.

SUBSCRIPTION PER YEAR:

In the U. S. of N. A. \$2.50
In Canada and Europe \$3.00
Single copy 25c.

Mokslo, Literatūros ir Kritikos Žurnalas.

Leidžia

Lietuvių Laisvamanių Federacija Amerikoje.
1443 N. Paulina Street, Chicago, Ill.

PRENUMERATA METAMS:

Amerikoje \$2.50
Kanadoje ir Europoje \$3.00
Pavienis numeris 25c.

Entered as second class matter November 16, 1918, at the Post Office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

“Kardo” Redaktorius — Dr. A. Montvidas.

Bendradarbiai:

Zemaitė	Kun. M. X. Mockus
L. Šernas	J. Mickevičius
K. Baronas	M. J. Šileikis
Adv. Herold Mulks	Šarunas
K. Augustinavičius	A. Žymontas
St. Strazdas	J. B. Smelstoriū
Adv. F. J. Bagočius	T. J. Kučinskas
Algirdas Margeris	P. Dubickas.

Kad kunigas yra socialdemokratu, prie kitokių aplinkybių nebutų stebėtina. Juk tikėjimas nėra kokia nors politinė partija, todėl kunigas, rodos, turėtų pilną teisę priklausyti tai politinei partijai, kokiam jam tinka. Juk yra kunigų ir republikonų, yra ir demokratų. Ir jiems tą niekas už pikta neskaito. Kaip pilietis jis turi turėti pilnas politines teises, lygias visiems kitiems piliečiams.

Kun. Vilūnas turėjo pilną teisę priklausyti socialdemokratams, kaip kad priklausyti kokiai kitai partijai, kad ir krikščioniškas demokratams. Daugiau to, jis nepasakė kitų kunigų pavyzdžiu ir nebandė laužyti kanonų, vedamas politinę agitaciją bažnyčia, kaip kad darė veik visi kiti Lietuvos kunigai. Be-

to jis ginė darbininkų ir vargšų reikalus, o juk katalikų bažnyčia sakosi stojanti už "biedpuosius" ir tik jiems tarnaujanti. Rodos, už tokį kun. Viluno pasielgimą, vyskupas matydamas visų kitų kunigų nepaisymą kanonų, turėjo dar pagirti jį, kad jis stengėsi išlaikyti bažnyčią priderančiame jai tyrume.

To tikėtis iš mūsų vyskupų, kurie yra tokiais pat klerikalais, kuriems pirmiausiai rūpi klerikalizmas, o ne tikėjimas, būtų didelis savęs prigaudinėjimas.

Kaip tik vyskupas patyrė apie tokį kun. Pr. Viluno pasielgimą, tuojaus pasiuntė kunigui raštą, įsakantį, kad jis, kun. Vilunas, tuojaus važiuotų į Kretingos vienuoliną mokinties teologijos (!) ir būti tame vienuoline toli, kol jis neišlaikys kvotimų iš tos teologijos ir kol neprižadės, kad jis nebepildys tokio "smertelno grieko" — neagituoti už klerikalų partiją bažnyčiose.

Bet vyskupas čia labai apsigavo. Gal koks silpnadvasis kunigas ir būtų paklauses vyskupo paliepimo. Bet ne kun. Pr. Vilunas. Jis tikėjo savo idėjoms ir visai nė nemanė dėti vyskupo paliepimų jų išsižadėti. Vieton važiuoti vienuolinan, kun. Pr. Vilunas nusivilko jupą, atsisakė nuo kunigystės ir nuvažiavo dirbti prie "Socialdemokrato" ir iš ten šviesti Lietuvos žmones, budinti jų sąmonę ir veikti visomis savo jėgomis jų gerovei. Tuo būdu Lietuvos kunigų eilės sumažėjo vienu žmogumi, bet už tai padidėjo vienu stambiau žmogumi darbininkų-kovotojų eilės.

Mes sveikiname tokį kun. Pr. Viluno drąsų žingsnį, džiaugiamės kad nors vienas kunigas Lietuvoje atsirado, kuris ideją pastatė augščiau už kunigystę ir liakime jam sėkmingos darbuotės naujoje dirvoje.

Mes žinome, kad didesnė pusė kunigų yra bedieviai. Jie netiki į tai ko jie

mokina žmones, netiki į buvimą tų baidyklų, kuriomis jie baugina žmones. Bet į šiuos ir nieko kito nėra: jie yra tušti, kaip tuščia statynė, į kurią jie taip įlanašus. Pas juos nėra jokių idėjų. Jiems rūpi smagus, berupestingas gyvenimas, pinigai ir, tankiausia, ištvirkimas. Jie buna kunigais delto, kad jie tamė mato sau naudą, gerą pelną. Tokie kunigai ir buna didžiausiais lupikais, kuriais taip skundžiasi žmonės. Tokiais kunigais, didelė daugumoj ir yra Amerikos lietuvių kunigai. Mes tokiais kunigais biauřimės.

Bet tarp laisvamanių kunigų neretai pasitaiko ir tikri idealistai. Jie ar tėvų prispirti, ar tikėdami, kad būdami kunigais, galės daugiau veikti žmonijos labui, negu kad eidami kokias kitas pareigas, šiaip taip perkentė seminariją ir patapo kunigais. Jie turi gerų norų ir altruizmas jiems nėra svetimas, bet jie nėra kovotojai. Patapę kunigais jie dar bando veikti, stengiasi sekti savo idealus, bet greitai susiduria su nepergalimomis aplinkybėmis, susikerta su kitais kunigais. Tokis kunigas išpradžių dar bando kauties su tomis aplinkybėmis, dar bando atsispirti prieš jas, bet pamatęs kad nėra vilties laimėti, o neturėdamas valios pertraukti ryšių su visų tuo ir atsizadėti lengvai įgijamų turtų, numoją ranką ant visų savo idėjų ir pasidaro tokiu, kaip ir visi kiti kunigai — pelnų jieskotoju, arba stengiasi visus savo tokio gyvenimo nesmagumus paskandinti dengtinėje ir tik ten jieskoti sau smagumo. Tokių kunigų mes gailimės.

Mes džiaugėmės tokiais kunigais, kaip kun. Vilunas, kurie kartą pamatę, kad ne tuo keliu nuėjo ir suprato savo klaidą, turi tiek drąsos, kad išsižadėti to lengvąs gyvenimo, kurį teikia kunigavimas, mesti jį ir eiti ir tarnauti vien savo idėjai. Visapasaulinis laisvamanių judėjimas daug tokių kunigų pri-

Kapitalizams (delei paskutinių nuotikių Europos): Nesibijokite, darbininkai! Jie nepabudo — jie tik raivosi miego.

skaito savo eilėse. Jie yra dideli ir nuoširdūs darbuotojai, nes jie ideja pastatė augščiau savo asmeninės gerovės, augščiau savo asmeninės laimės. Mes, Amerikos lietuviai jau turėjome tokį kiltą kunigą, asmenyje velionio kun. Vl. Demskio, bet kun. Pr. Vilunas yra pirmas tokis kunigas Lietuvoje. Jam išpuolė pirmam praminti takas ir mes nuoširdžiai geistumėm, kad ir daugiau idealistų kunigų pasektų kun. Demskio ir Viluno pavyzdžiu.

Tai ne klerikalų nuopelnas.

Pereitą mėnesį Lietuvoje atlikta labai svarbių Lietuvai, kaip valstybei, darbų. Padaryta ilgai lauktoji taika su rusais ir tai labai patogiomis Lietuvai sąlygomis, atgauta Vilnius ir kitos lenkų okupuotosios Lietuvos žemės, taip jau prie Lietuvos prijungta Gardinas ir kitos teritorijos. Lietuva džiaugiasi tuo viskuo ir turi pamatą džiaugties. Klerikalai gi išdidžiai rodo į tuos Lietuvos laimėjimus ir tvirtina: "Tai mūsų, tai mūsų valdomo Seimo veikimo pasekmė". Bet tai yra tuščias klerikalų pasigirimas ir savinimasis neužpelnytų nuopelnų.

Už tuos visus Lietuvos laimėjimus, nuopelnas nepriklauso netik klerikalams, bet ir tautininkams. Tai nuopelnas vien socialistų. Ne klerikalams tokius darbus atlikti. Klerikalai yra tik šliužai ir gal jie sugebi šliužinėti pas Urachus ar laižyti Ludendorffo batus, kaip tą jie anuomet darė, vadovaujant vyskupui Karevičiui, bet kada reikia atlikti svarbesnis valstybei darbus, jie nesugebi ir turi šauktis socialistus. Jie nors turėdami didžiulą Steigiamajame Seime, buvo priversti šaukties socialisto liaudininko Dr. Griniaus, kad jis sudarytų valdžią. Ne klerikalų, bet soc. liaudininko Griniaus valdžia padarė taiką, ne klerikalai, bet tik socialistai

vedė visas reikalingas tarybas. Tik vieni socialistai galėjo dalyvauti įvairiose tarybų komisijose ir sėkmingai atlikti visą darbą. Net ir tautininkai iš pažangos ir santaros parodė visišką savo nesugebėjimą ir iš visų komisijų turėjo pasitraukti.

Klerikalai ir tautininkai parodė čia visišką savo nesugebėjimą dirbti kurybos darbą ir todėl "Naujienos" labai teisingai pastebi:

"Jeigu dešinieji nepajiegia ginti šalies reikalus šitokiuose svarbiuose atsitikimuose, tai kokiam galui jie dar skverbiasi į Seimą ir į valdžios vietas? Ir kam žmonės juos rinko?" — bs.

Malda.

Krikščionis tai ne katalikas.

Krikščionybė yra sekimas Kristaus mokslo, ką įvairių sektų protestonai stengiasi daryt. Katalikybė yra sekimas popiežijo instrukcijų, kurios mažai bendrumo turi su krikščionyste ir daugelyj vietų visai jai prieštarauja.

Katalikai, jums nevalia šito skaityti.

Jeigu tu esi katalikas, tau nevalia skaityti nieko be pasiklausimą pas vyskupą, inkvizitorijų arba kunigą, kuris yra įgaliotas duoti žinias, ką tu gali skaityti ir ko negali. Kaip tu gali skaityti Kardą, kuomet vyskupas tau neliepia? Kaip tu gali skaityti bile-kokią knygą arba laikraštį, kurio pradžioj vyskupas bei kokis kitas popiežiaus įgaliotinis nėra pasirašęs, jog jis leidžia skaityti?

Jei netiki mums, paprašyk kunigo, kad jis paaiškintų, ką Trento synodas, vadovaujamas popiežiaus Pijūso IV yra nutaręs apie spaudą. Nesant vietos paduoti ištisai visą 10 taisyklių apie spaudą, kurias priėmė šitas popiežiaus bernų synodas, paminėsime, kad trečioji taisyklė leidžia skaityti Senąjį Testamentą tik mokytiems ir dievobaimingiems žmonėms vyskupui pavėjijus. Ketvirtoji taisyklė draudžia skaityti Bibliją paprastoj formoj (kokiame vertime ji nebutų), nejaugi vyskupas arba inkvizitorius duotų leidimą. Skyria mos sunkios bausmės už jos skaitymą ir pardavinėjimą. Net ir zokoninkai neturi knistis šventraštyj be viršeshių jų leidimo. Devintoji taisyklė draudžia

skaityti knygas apie magiją ir panašius dalykus. Dešimtoji taisyklė duoda nurodymus, kad kas spausdins, paruos, skaitys ir pasilaikys raštus, kurie nėra popiežiaus agentų užgirti, tas bus exkomunikuotas ir reikale da aštriau nubaustas. Draudžiama net kataloguose minėti popiežijos nepripažintąs knygas. Žodžiu, katalikui įsakoma neskaityti nieko, kas apšviestų jo protą, kas parodytų klaidingumą Rymo katalikų švento biznio, net su krikščionyste jam nevalia iš raštų apsipažinti be vyskupų leidimo.

Nieko nėra stebėtino, kuomet žinome, jog katalikų bažnyčia sudegino Bruno už jo raštus, kad ji inkvizicijos priemonėm vertė Galileo atšaukti aiškinimą, jog žemė sukasi ir t. t. Jeigu popiežiaus bažnyčia įgytų galę, tuomet ir visi geresnieji raštai ir mokslo žmonės degtų ant laužų. Tuomet visiturtume pasitenkinti skaitymu kunigų sugalvotas "Peklos knygas" ir visokius "živatus".

Nors Trento synodas atsibuvo senai, vienok jo patvarkymai neatšaukti. Kaipgi atšauksi, kuomet popiežius neklaidingas? Bile ko atšaukimas bei pataisymas parodytų jo klaidingumą, kas priešinga katalikų doktrinai.

Kodel mes kovojame ypač prieš katalikų bažnyčią.

Ne tik laisvamaniai, o ir visas progresyvis pasaulis veda kovą prieš katalikų bažnyčią daugiau, negu bile kurią kitą. Kodel šita bažnyčia taip nelai-

minga, kad ji turi daugiausiai priešų?

Pažvelgus į dalyką plačiau, matosi, kad ne kovojantieji prieš ją yra kalti, o pati Rymo katalikų bažnyčia padaro sau priešų. Krikščionis prieš ją kovoja už vadinamąsi krikščionišką, kuomet ji tokia toli gražu nėra. Popiežiaus ofiso įsteigimas, kuriuomi gali but tik italas ir kuris vadinamas šv. Petro vietininku, neklaidinga ir jóg visi jo diktavimai esą krikščionybė, nubaido ir priešintis verčia kiekvieną krikščionį. Įvedimas pasninkų, išpažinties, mišų, čysčiaus, brostvių, stabų garbinimo ir t. t. erzina kiekvieną krikščionį. Skelbimas, kad tik katalikai eis į dangų, o kitų tikėjimų krikštas, šliubās ir kiti aktai esą nedieviški ir jóg kitų tikėjimų žmonės negali but išganyti, kursto katalikus atsinešti į visus kitus žmones kaip į gyvulius ir reikale naikinti juos be grieko. Taigi katalikybės kaip antagonizmo negali pakešti visų kitų religijų žmonės ir tie, kurie yra priešingi sėjimui neapykantos žmonijoj.

Demokratijos šalininkai negali pakešti katalikų bažnyčios kaip organizacijos su savo popiežiais, archiepskupais, vyskupais, princais ir t. t., nes autokratiškesnės organizacijos pasaulį nėra buvę ir nėra. Šią autokratiškumą katalikų bažnyčia pratešia ant savo pasekėjų ir, jei kur gali įgyt politišką galę, ant visų šalies gyventojų.

Kaip kiekviena autokratiška įstaiga, katalikų bažnyčia yra paraziatiška ne vién supratime, kad ji renka iš savo pasekėjų maudą, o ir tuomi, kad ji stengiasi, kad valstybė ją saugotų ir finansuotų. Juk nėra bažnyčios, kuri tiek daug dirbtų už sujungimą bažnyčios reikalių su valstybės reikalais, kaip Rymo katalikų bažnyčia. Niekas nestovi tiek už vartojimą valstybės išdo sektantų įstaigoms, kaip katalikų bažnyčia.

Ji yra prievartos įstaiga. Kur tik ji buvo įgyjusi galybę, ten įvedė inkviziciją ir kuniškai kankino visus, kas nepildė visų jos paliepimų. Ji ir dabar da, negalėdama atsilaikyt prieš kritiką, neretai šaukiasi policisto, kumščio arba gaujos pagalbos. Ji prievarta brukasi į publiškas mokyklas.

Katalikų bažnyčia mažiau užsiima tikėjimo reikalais, negu politika, nes ji varo rinkimų agitaciją bažnyčiose ir laikraščiuose (pav. Lietuvoj), ji įsteigia savo partiją, kuri kovoja su visom kitom partijom, ji organizuoja visokias Jezuitų, Knights of Columbus ir panašias organizacijas su politiškais tikslais. Tikėjimas jai tik pretenzija, o turtas ir politiška galybė yra jos tikrasis tikslas.

Ji yra priešas spaudos laisvės, sąžinės laisvės. Ji yra priešas progreso, nes kur tik ji viešpatavo, ten naujų idėjų ir naujų ištirimų žmonės buvo baudžiami. Jeigu katalikų bažnyčia sutinka su bile kokiu progresu, tai tik todėl, kad ji yra silpna atsilaikyti prieš jį, kad žmonija nebesiklausia pas ją, kas daryt ir ko nevalia daryt.

Naivūs yra mokslo žmonės, dailininkai ir visuomenės darduootojai, kurie prigelbsti Rymo katalikų bažnyčios buvimui. Kaip greit ji sustiprėtų, įgytų galę, taip greit ji būtų jų smaugėja. Naivūs yra ir darbininkai, prieš kurių buvio pagerinimą katalikų bažnyčia kovojo ir tebekovoja, jeigu jie da remia ją. Mat jie manó, kad ta bažnyčia yra krikščionybės įstaiga.

Irlandijos kova už laisvę.

Kąda Anglija kalba apie demokratybę, apie tautų neprigulmybę, jai tuoj prikišama Irlandija (Airija), Indija ir kitos jos kolonijos, kuriom ji neduoda savyvaldos. Nors Anglija žinoma, kaip viena laisvesniųjų šalių, nors ji vi-

CONSTITUTIONAL
AMENDMENTS
ARTICLE I
Congress shall make laws
respecting the ESTABLISHED
RELIGION and to enforce the
full authority thereof, and to
provide the freedom of thought,
of speech and of the press.

ARTICLE II
A wellfed priesthood being necessary
to the security of the church, the
duty of the people to feed
them shall

REASON
RECENT STATUTES
BELIEVE
THE CHURCH
OBEY THE
PRIESTS
DIE!!

Kunigija pagalba būna yčios ir valstybės kėsinasi nužudyti laisvumą vlt. Ar dėtisito tai?

Chapman's Re. N.S. Bruckner, Toledo O.

sada skubinasi daryti reformas, be kurių revoliucija galėtų išsiveržti, vienokišio kovos už laisvę ir kovos už nepriegulmybę gadyne, ji neturi gana pamatingo pasiteisinimo. Jau kelinti metai, kaip Irlandijoje eina aštri kova prieš Angliją. Simpatizuotojų Irlandijos nepriegulmybei yra daug. Amerikoje daugelis senatorių ir kongresmanų rusčiai kalba už ją. Tulos unijos (kuriose yra nemaža irlandų) išneša ir rezoliucijas už Irlandijos nepriegulmybę. Principe Irlandijos nepriegulmybė aiški ir reikalaujama.

Bet galėjote pastebėti, kad sykiu su Sinn Feineriais (nepriegulmybės šalininkais) Irlandijoje eina netoli visi Rymo katalikų vyskupai ir kunigai. Sinn Feinerių organizacijos vadais didžiūmoj yra dvarponiai, kurie išvarė į Ameriką daugelį irlandų už randų neužmokėjimą, ir katalikų dvasiškių. Katalikų dvasiškių ne tik, kad agitaciją veda už Irlandijos nepriegulmybę, bet ji daro konspiracijas ir spėka stengiasi nuversti Anglijos valdžią. Tamsios, vienkoviškos savivaldos norinčios minios ir tuo pačiu laiku esančios Rymo popiežiaus įtakmėj lengvai pasiduoda kunigų agitacijai ir, išėjusios iš kantrybės, daro maištus.

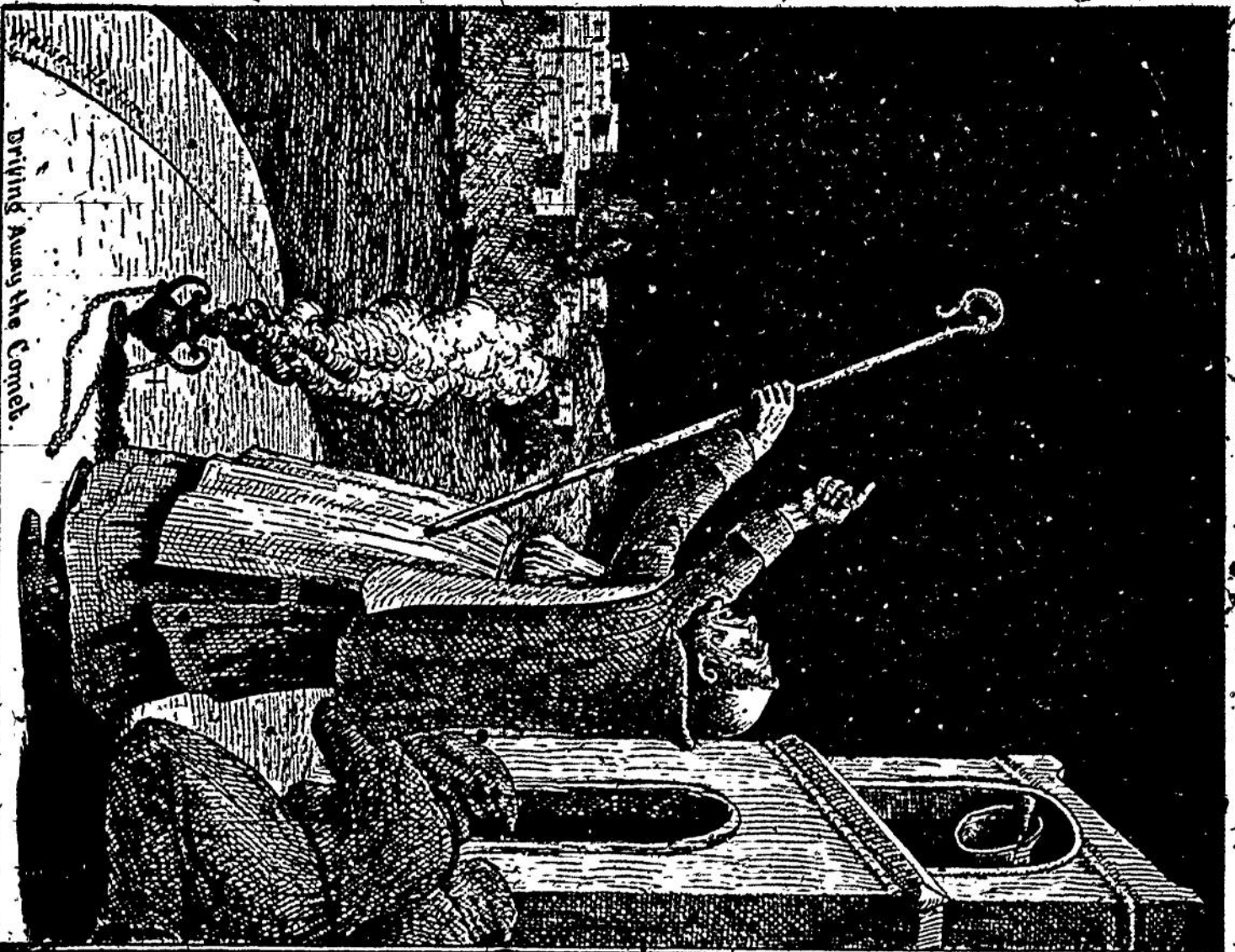
Neramumas Irlandijoje didelis ir ji anksčiau ar vėliau turės gauti nepriegulmybę. Bet didelė dalis Irlandijos protestonų prisibijo tos nepriegulmybės. Kova tarp jos katalikų ir protestonų jau ne sykį yra kilusi. Anglijos valdžia nepataikauja popiežiui, todėl bešališkai tą kovą rumalšina. Išsisteigus nepriegulmingai Irlandijai, kurios didžiūma gyventojų yra tamsūs ir fanatiški katalikai, protestantizmui liktu siaura vieta. Ne tik protestonai neturi didelio entuziazmo link Irlandijos nepriegulmybės, o ir visi tie, kas pripažįsta šan-

žinės ir įsitikinimų laisvę. Kokių pabelių netoli visa katalikų dvasiškių Irlandijoje — nuo pat vyskupų iki zakristijonų — taip aštriai kovoja už jos nepriegulmybę? Kodel net ir visa katalikiškoji dvasiškių Amerikoje rėkte rėkia už Irlandijos nepriklausomybę?

Laisvės ir demokratijos šalininkai, kuriems popiežiaus trustas yra amžinu priešu, stoja už Irlandijos nepriegulmybę kaip už principą, kaip už tai, kas teisė.

Gi popiežius ir jo agentai ir žodžio netartų už Irlandijos nepriegulmybę, jeigu joje negyventų tiek daug tamsių ir fanatiškų katalikų, iš kurių šventas tėvas tikisi sutverti savo avinų vietą, kurioj jis ir jo agentai galės šeiminkauti pagal savo norą ir net inkviziciją įvest, kad išnaikintų beliečius ir eretikus.

Driving Away the Comet.

Driving Away the Eclipse.

Koks skirtumas tarp jaukinio žmogaus, kuris trinkšnu baido velnią nuo saulės ir kunigo, kuris malda nori nuvyti kometa?

MOTERŲ PERGALE.

Amerikos moteris šiemet igyjo svarbią pergalę. Jos įgauna lygias su vyrais balsavimo teises. Paskutinė reikalinga valstija — Tennessee — ratifikavo suteikianti moterims balsavimo teisės priedą prie federalės konstitucijos ir jis jau įėjo galėn.

Kova už moterų balsavimo teises Amerikoje buvo ilga ir atkakli. Ji prasidėjo virš 70 metų atgal ir tęsėsi be jokios paliovos iki dabar. Ir ta sunki ir ilga kova užsibaigė pilna moterų pergalė.

Tikroji kova už moterų teises ištikrųjų prasidėjo daug anksčiau, negu 70 metų atgal. Ji apsirėškė net jau tada, kada Jungt. Valstijos dar neturėjo nepriklausomybės ir buvo Anglijos kolonijomis. Jau ir tada atsirado moterų, kurios reikalavo lygių sau teisių su vyrais dirbti valstybės kuryboje. Viena tokių moterų, Margaret Brent, įpėdinė lordo Calvert, 1647 m. net pareikalavo sau vietos Maryland kolonijos legislatoroje (įstatimdavystėje).

Vėliau, kilus revoliucijai, kada buvo rašoma šalies konstitucija, Abigail Adams, pati John Adams, kuris vėliau patapo antruoju Jungt. Valstijų prezidentu, parašė jam laišką, kad jei jis ir kiti kongresmanai konstitucijoje neatreips ypatingos dėmesio į moterų teises, moteris padarysiančios sukilimą.

Bet tada kova buvo vedama pavienių moterų, ar moterų grupių, ji nebuvo organizuota: pakildavo vienur-kitų balsas už moterų teises ir vėl nutildavo.

Organizuota kova už moterų balsavimą prasidėjo tik 1848 m., kada Seneca Falls, N. Y., tapo sušaukta pirma moterų teisių konvencija. Ji tapo sušaukta dėl kilusio visuotino tarp moterų pasipiktinimo, kad priešvergijinė

konvencija, 1840 m. atsisakė įsileisti moteris delegates. Nuo to laiko Amerikos moteris ir pradėjo organizuotis ir vesti neatlaidžią kovą už savo teises. Sekama moterų konvencija įvyko keturiais metais vėliau, 1852 m., Syracuse, N. Y., mieste. Joje dalyvavo ir kanadietės moteris. Šioj konvencijoje vadovavimą užėmė Susan B. Anthony ir ji vadovavo moterų judėjimu veik iki savo mirties.

Tėčiau nors moteris ir buvo padarę du suvažiavimu, jos pastovios savo nacionalinės organizacijos dar neturėjo. Tokia organizacija susitvėrė tik 17 metų vėliau, 1869 m. Tai buvo National Woman Suffrage Association, susitvėrusi New Yorke. Tais pačiais metais Clevelande susitvėrė ir kita nacionalinė moterų organizacija — American Woman Suffrage Association.

Skirtumas tarp tų organizacijų buvo tame, kad pirmoji — National Woman Suffrage Ass'n, vadovaujama Susan B. Anthony, dirbo už pravedimą moterų balsavimo priedo per visos šalies kongresą, kuomet antroji organizacija siekėsi prie įgijimo moterims balsavimo teisių atskirose valstijose. Tėčiau po virš 20 metų gyvavimo jos pamatė, kad toks susiskaldymas nėra naudingas ir abi organizacijos susivienijo, kad kartu dirbus ir už įgijimą balsavimo teisių atskirose valstijose ir už pravedimą moterų balsavimo priedo prie federalės konstitucijos.

Sunkiai moterims reikėjo kovoti už savo teises. Nuo pirmųjų moterų kovotojų visi šalinosi o žodis "sufragistė" buvo skaitomas paniekinimo žodžiu. Jos nerasdavo netik pritarėjų, bet ir klausytojų — visur jas pasitikdavo su pajuoka ir paniekinimu. Bet jos, nežiurint viso vargo, dirbo neat-

Lo! that torrent flowing free, has become a mighty sea; deeper, wilder yet to be—still it grows,
All, their unvenomed fitch can't stain it, nor their little sponges drain it, neither dams nor dams restrain it—on it goes,
Though they smite it with their rod, thinking thus to pass dry-shod, though they curse it by their god—yet it flows,
Let the horns of bigots blow, and fools their hatred show, still that sparkling, tide will flow—past its foes.

Ka kunigai ir ju pagelbinikai ne darytu, vistiek jie neisšems laisvamanybės juos. Ji plėčiasi ir galiaus juos pacius užties.

laidžiai. Jos nebuvo tokios, kad taip lengvai išsizadėtų savo idealo ir išeitų iš kovos lauko.

1875 m. Susan B. Anthony parašė priedą prie federalės konstitucijos, kuriuo suteikiama balsavimo teisė moterims. Susan B. Anthony buvo gimusi 1820 m. nedideliame Massachusetts miestelyje iš "quakerių" šeiminės. Ji išpradžių veikė už blaivybę, o paskui už panaikinimą vergijos, už kurią tada Jungt. Valstijose ėjo didelė kova. Bet kada prieš vergijinę konvenciją neįsileido moterų, ji pradėjo kovą už lygias teises moterims ir greit patapo to judėjimo vadove. Ji mirė 1906 m. sulaukusi to, kad kelios atskiros valstijos pripažino moterims lygias balsavimo teises.

Susan B. Anthony priedas tapo įneštas pirma sykį Jungt. Valstijų kongresan 1878 m. Ji įnešė senatorius A. A. Sargent iš Kalifornijos. Tačiau į tą priedą niekas neatskreipė mažiausios atidosis ir jis nebuvo net svarstomas. Tuosyk jis tapo įneštas kaip 16-tas priedas prie federalės konstitucijos.

Bet moteris ir tada nenusiminė. Jos repestingai tą priedą įnešdavo kiekvienon kongreso sesijon, tuo tarpu veikdamos ir už įgijimą balsavimo teisių atskirose valstijose.

Pažymėtina, kad moterų balsą pirmiausia užgirdo tolimųjų vakarų valstijos — "Wild West". Jau 1869 m. Wyoming valstija suteikė moterims lygias teises. 1893 m. jas pripažino ir Colorado, 1895 m. — Utah, 1896 — Idaho, 1910 — Washington, 1911 — California, o 1912 m. — Kansas, Oregon ir Arizona.

Kada šios valstijos suteikė moterims lygias balsavimo teises, atkreipė į tai atidą ir rytai. Rytinės valstijos irgi pradėjo svarstyti tą klausimą ir vienur-kitur suteikė nors ir labai menkas, aprubežiuotas, teises. Tik vienos pie-

tinės valstijose pasiliko atkakliausias moterų balsavimo priešininkais.

Kada "laukiniai vakarai" pripažino moterims lygias teises ir kada jos pradėjo lauztis ir į "kulturingas" rytinės valstijas, atkreipė į tai atidą ir kongresas, ir nors pradėjo svarstyti Anthony priedą.

Tas priedas išpradžių buvo atmestas didele didžiuma balsu, bet kada New York ir kitos rytinės valstijos turėjo suteikti moterims balsavimo teises, skaičius priešininkų tam priedui nuolat mažėja, taip kad 1919 m. tas priedas, pagaliau, tapo priimtas abiejų kongreso butų reikiama dviem trečdaliais balsų ir atiduotas valstijų ratifikavimui, duodant 7 metus laiko tą priedą ratifikuoti. Įneštas, kaip 16-tas priedas, jis betgi perėjo tik kaip 19-tas priedas ir išbuvo kongrese virš 40 metų.

36 valstijoms ratifikuoti tą priedą ėmė du metu laiko ir jis rugp. 26 d. tapo paskelbtas dalimi konstitucijos ir įstatymu.

Tuo moteris atsiekė pergalę ir įgijo visoje šalyje balsavimo teises, ir turbut nieks jų išplėsti daugiau nebestengs.

Laimėjimu balsavimo teisių, moterų kova už lygias teises dar tuo neužsibaigia. Artimiausiu dabar kovos tikslu bus panaikinti įstatymus atskirose valstijose, kurie nužymi, kad tulas vietas gali užimti tik vyrai. Paskiaus reikės vesti kovą ir už ekonominę lygybę ir lygybę prieš įstatymus abelnai. Bet ta kova bus daug lengvesnė, kada aplaikyta tokia svarbi pergalė, kaip įgijimas balsavimo teisių.

Moterei išėjus pergalėtojai kovoje už savo teises, kaip žmogaus, prieš ją atsidaro platus kelias į pilną pasiliovimą. Kad tik greičiau ji pasiektų!

— bs.

C.G. KEMPER

Iš "Liberator"

Pučia muilo burbulus. Jis vėl išputė naują burbulą pavydale notos apie Rusiją.

NAMINIS KARAS W. VIRGINIJOJ.

Kalbama, kad Europoje dabar siaučia apie trisdešimts karų ir kartu išreiškianta džiaugsmas, kad Amerikoje mes neturime jokių naminių karų, kad čia žmonės gyvena ramiai ir nekariauja vienas su kitu su ginklu rankoje. Bet tai yra ne tiesa. Ir Amerikoje siaučia karas ir siaučia jau ne pirmi metai — jis siaučia jau net aštuoniolika metų, o karo, tikro karo, kur žmonės gina savo teises su ginklu rankoje, lauku yra West Virginia.

West Virginia yra kalnų šalis ir buvo apgyventa neturtingų kalnėnų. Ji pirmiau priklausė turtingai Virginijai, kurioj buvo išvyravusi vergija. Kilus civiliam karui, West Virginijos kalnėnai, neturėdami savo vergų, nepanorėjo kariauti kartu su konfederatais už palaikymą vergijos, atsiskirė nuo Virginijos, įkurė savo valstiją, West Virginiją ir prisidėjo prie šiauriečių.

Dar ilgai po to kalnėnai ramiai gyveno, apdirbdami menką vaisių duodančią žemę ir skurdę, kol pagaliau ne tapo surasta, kad tuose nederlinguose kalnuose yra turtingi anglių sluogsniai. Atėjo žmonės iš šiaurės, pasisavino kalnus, pravedė geležinkelius ir visą kalnų gyvenimą persimainė. Kalnėnai nustojo apdirbinėti žemę, apsigyveno arčiau kasyklų ir leidosi kartu su kitais darbininkais į tamsias žemės gelmes kasti anglių.

Pradėjus jiems kasti anglis, pradėjo nykti ir kalnėnų feudalis protavimas, užleisdamas vietą kilančiai jų, jau kaip angliakasių, klesinei samonei. Ir jie 1902 m. susistreikavo. Tai buvo pirmas kalnėnų-angliakasių streikas West Virginijoje. Kartu tai buvo pradžia naminio karo, kuris dar ir dabar tebesitęsia.

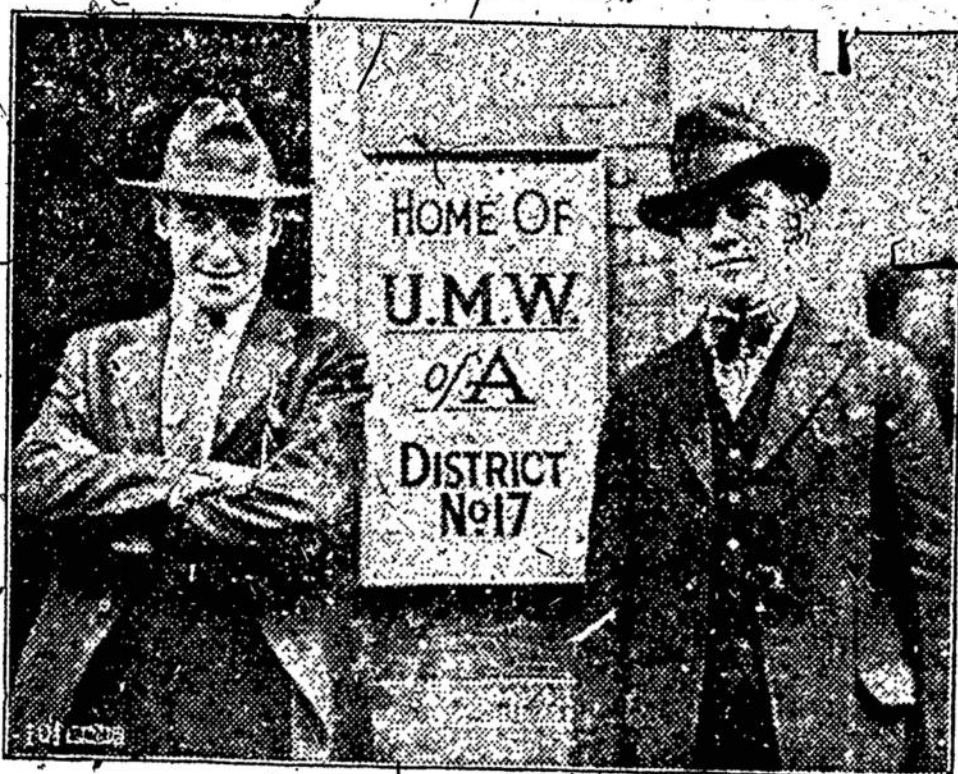
Tas streikas kasyklų kompanijas prispaudė prie sienos ir Kanawha klonis tapo laimėtas streikierių ir įvesta tenai unija. Kompanijos vis dar nenorėdamos nusileisti, pasikvietė "senį" Baldwin ir jo sistemą sulaužyti streiką, prižadėdamos jam už tą darbą, sakoma net \$200,000. Baldwin yra galva "Baldwin-Felts Detectives", o jo sistema — atsigabenti kiek galima daugiau mušeikų ir kriminalistų, apginkluoti juos ir paleisti prieš darbininkus. Ir pasilrėjo tada kalnėnų kraujas. Jis pastatė kulkasvaidžius ir ginkluotas mušeikas — "privatinius detektivus" prie kiekvienos kasyklos ir jie pradėjo savo kruvinąjį darbą — žudyti streikuojančius angliakasių-kalnėnus.

Kalnėnai visuomet buvo apsiginklavę. Ir jie su ginklu rankose stėjo prieš nąujus užpuolikus. Tad pirmuoju Baldwin ir jo mušeikų žygiu buvo nuginkluoti angliakasių. Kada gi jie tapo nuginkluoti, juos paskui pagelba lėzdų ir šautuvų nuvaryta į kasyklas.

Nugalėti kalnėnai nenusiminė ir už dviejų metų, 1904 m., kilus didžiajam angliakasių streikui ir jie prisidėjo prie jo. Bet streikas vėl tapo paskandintas kraujuje ir jie net pralaimėjo augštutinę dalį Kanawha klonio, kurį jie buvo laimėję 1902 m. streiku.

Kalnėnai vėl pradėjo ginkluotis ir kauties su Baldwin mušeikomis. Tas kruvinas karas tęsėsi be jokios paliovos per 7 metus — iki 1913 m., kada tas klonis vėl tapo užkariautas organizuotųjų kalnėnų.

Trečias didelis streikas iškilo Paint Creek 1912 m., kur Baldwin-Feltso šaikos taip atvirai skerdė darbininkus, kad net valdžia turėjo įsimaityti ir apkaltinti 8 mušeikas už žmogžudystę (juos vėliau visus paleido). Kalnėnai —

Fred. Mooney, sekretorius-iždininkas ir Frank Keeney, prezidentas Angliakasių unijos 17-to distrikto pietinėj West Virginijos dalyj, kuriems tenka labai sunki našta kovoti su kompanijų mušeikomis ir kartu organizuoti West Virginijos angliakasių.

vyrų, moteris ir vaikai, kad išstruktų nuo skerdikų, brido Paint Creek upeliu iki Holley Grove, kur jie pasistatė savo šėtras. Jie turėjo bristi upe todėl, kad neišlipus ant kompanijos žemės, kur juos šaudė mušeikos. Bet Holley Grove jie nerado ramios ir saugios prieglaudos. Ir ten jų šėtras užpuolė Baldwinio šaikos ir pradėjo į jas šaudyti. Bet kalnėnai, po dviejų dienų mušio, juos visgi atmušė.

Tada jiems atėjo į pagelbą sena moteris. Ji atėjo viena prie Cabin Creek fortifikacijų, netoli Paint Creek kasyklų. Kada ją sustabdė Baldwinio mušeikos, ji šoko į upelį ir nubrido juo iki artimiausio kaimo. Ten ją angliakasiai tuoj pažino — tai buvo "angliakasių angelas" — "Motina" Jones. Ir pirmą negu spėjo pajusti mušeikos, įvyko angliakasių susirinkimas, tapo atgaivinta unija ir Cabin Creek angliakasiai prisidėjo prie streiko.

Žinios apie žudimus angliakasių Paint ir Cabin upelių apygardose pri-

vertė visos West Virginijos angliakasių stverties už ginklų ir visą 1912 m. žiemą visoj valstijoje slautė mušiai. Ir nereti budavo atsitikimai, kad į vieną dieną buvo užmušama po 80 ir daugiau mušeikų.

1913 m. vasaryje Baldwinio šaikos ir šerifas atvyko ginkluotu traukiniu ir pradėjo iš kulkasvaidžių šaudyti į angliakasių šėtras Holley Grove. Mušis tęsėsi kelias dienas ir užpuolikai tapo atmušti. Bet angliakasių koloniją tuoj užėmė milicija, į kurią angliakasiai atsisakė šaudyti. Tada prasidėjo masiniai areštai, teismai ir mirties nuosprendžiai, kuriuos vėliaus pakeista ilgis metais katorgos.

Kilo didelis sumišimas. 5,000 angliakasių nuėjo buriu į valstijos kapitolijų Charleston, kur juos sulaukė spigliuotomis vielomis. Per kelis mėnesius buvo daromi "tyrinėjimai". Bet visgi "Motina" Jones ir kiti nuteistieji tapo paliuosuoti. Viskas biskį aprimo ir Baldwinio mušeikos su kulkasvaidžiais

išvažiavo į Colorado, atlikti ten Ludlow kruvinąją skerdybę.

Jungt. Valstijoms stojus karan, West Virginijos angliakasių padėtis kiek pagerėjo. Angliai buvo labai reikalingi karui ir todėl biskį apsistojo baisūs angliakasių persekiojimas ir žudymas. Angliakasių unijos distrikas 17, apimantis pietinę dalį valstijos, iš 5,000 narių užaugo iki 42,000, atsirado naujų energišku vadovų ir organizavimo darbas ėjo sėkmingai.

1919 m. unionizmas labai apardė Baldwino-Felts viešpatiją ir jau pradėjo briaudėti į Logan pavieta — kito paškilbusio žudiko Don Chafin viešpatiją. Don Chafin yra pavieto klerku ir dar jaunas žmogus, bet jau paskilęs savo kruvinais darbais. Jam vienam jau priskaitoma virš 12 žmogžudysčių, iš kurių tik už vieną buvo teisiamas, bet tapo išteisiintas. Kartą ir jis pats tapo unistų pašautas.

Pradėjus unionizmui briaudėti į Logan pavieta, sujudo Don Chafin ir prasidėjo mėtimai darbininkų iš butų, mūšimai ir žudymai.

Dagirdo apie tai stipriai organizuotas Kanawha pavietas ir visi pakilo prieš tai. Tukstančiai ginkluotų angliakasių sudarė "ginkluotą žygiavimą" ir per kalnus nutraukė į Logan pavieta, paliausuoti jį nuo tyronijos. "Atsteigtą konstituciją", buvo maršuotojų obalsis. Per tris dienas jie ėjo, bet priešus prie Logan pavieto rubežiaus juos pasitiko unijos distrikto prezidentas Keeney ir gubernatorius, kurie prašė jų neliesti to pavieto, o gubernatorių be to prižadėjo viską ištirti. Darbininkai sugrįžo.

Tai buvo pereinamųjų metų rugsėjo mė. Neuzilgo vienam angliakasiui pasisėkė pabėgti iš Logan pavieto ir jis pranešė, kad teroras ten tebesiaučia visu savo baisumu. Keli angliakasiai vėliau padarė antpuolį paviete ir išgelbėjo to

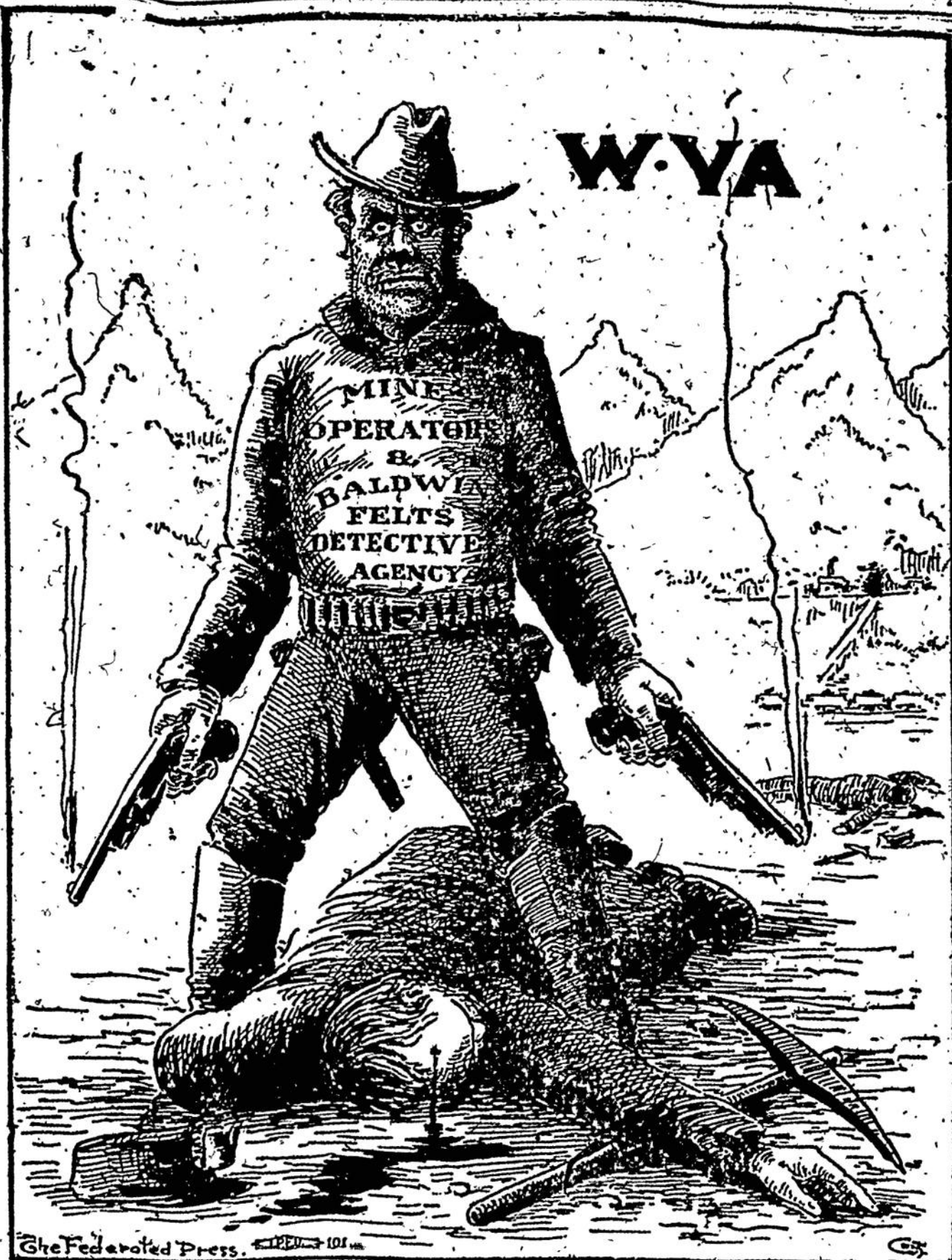
angliakasio moterį ir vaikus. Unijos viršininkams su labai dideliu vargu pasisėkė darbininkus prikalbinti nebedaryti naujo žygiavimo į tą pavieta.

* * *

Sunkiai priseina West Virginijos darbininkams kovoti už savo teises. Jie turi kauties už kiekvieną naują pėdą žemės ir kiekvieną pėdą pirkti savo krauju. O juk jie nieko daugiau nereikalauja, kaip teisės organizuoties ir atsteigti šalies konstituciją. Jokis radikalizmas, jokios naujos idėjos jų nepasiekia. Jie gyvena senąja Jeffersono demokratijos ir Lincolnio respublikonizmo dvasia ir yra pasirengę, kaip ir jų protėviai, ginti savo šalies konstituciją su ginklu rankoje ir už ją net gyvastį aukoti.

Jie reikalauja vien teisės laisvo piliečio, nori išeiti iš anglių kompanijų vergijos. Jie ir yra dabar tikrais kompanijų vergais. Jie dirba kompanijų kasyklose, jie gyvena kompanijų namuose, jie gauna iš kompanijų algas ir turi atiduoti kompanijų sankrovoms; jie meldžiasi kompanijų bažnyčiose, kur sako jiems pamokslus kompanijų kunigai, jie leidžia savo vaikus į kompanijų mokyklas, kur mokina kompanijų mokytojai; kompanijų gubernatorius juos valdo, kompanijų teisėjas juos teisia, kompanijų šerifas juos gruda į kasyklas, kada jie sukyla ir kompanijų mušeikos juos šaudo. Visa valdžia, visas turtas, viskas kas yra valstijoje, priklauso kompanijoms ir darbininkas ten nieko savo neturi, apart gyvasties, bet ir tą kompanijos mušeikos atima, kada jiems užaina noras.

Baldwino šaikos valdomuose distriktuose kiekvienas darbininkas, nuomodamas namą, turi pasirašyti ant tam tikro rašto, kad jis niekad nepriklausys unijai ir niekad nedirbs su unijos darbininku, bet taip jau jis nepriims jų į savo namus; jeigu jis prisirašytų prie

Tikrieji West Virginijos valdovai.

unijos ar priimtų į savo namą unistą, ar net tik nužvelgtiną žmogų, kompanija turi pilniausią teisę tuojaus išmesti jį iš namų, neatsižvelgiant į jokių įstatymus ir net pavartojant reikalingą

spėką. Kiekvienas pavietas yra atidalytas rubežiais, kaip kad būna valstybės karo metu ir iš vieno pavieto į kitą įvažiuoti kartais be kompanijų "pasporto", ypač nužiurėtinam žmogui, visai

negalima, nes gali likti nušauti. Net ir ne angliakasiai ne visuomet gali liuosai važinėties po West Virginiją! Užtenka kad koks šnipelis mes nuožiūrą ir tuojaus liksi pašalintas, o jei dar nepaklausysi, tai gali ir nušauti. Ir už tą niekam nebus nė mažiausios atsakomybės.

Bet net ir prie šitokių aplinkybių kartais darbininkams pasiseka išrinkti sau prielankius žmones. Ne tai, kad jie stotų už darbininkus, bet vieni neutralius žmonės, kurie nori elgtis teisingai ir sulig įstatymų. Tokiais yra Williamsono mayoras ir to pavieto šerifas ir Matewan miestelio mayoras ir policijos viršininkas. Tie Mingo pavieto viršininkai mano, kad ne vien kompanijos, bet ir darbininkai turi teisės organizuoties ir laikyti savo susirinkimus, kad kompanijos negali išmesti darbininkų iš jų butų be teismo nuosprendžio ir kad net privatiniai detektiva! negali žudyti žmonių pagal savo norą. Daugiau nieko. Ir vienok vienam tų viršininkų — Matewan mayorui — prisiėjo už tą įsitikinimą užmokėti savo gyvastimi.

Kada Mingo paviete pasidarė kiek laisviau, angliakasiai suskato organizuoties. Atvyko ir 80 metų senutė žilgalvė "Motina" Jonės padėti jiems tą darbą varyti. Organizavimas angliakasių pasiekė ir Matewaną. Bet kaip tik darbininkai spėdavo prisirašyti prie unijos, kaip tuoj atvykdavo ginkluoti mušeikos ir pasiremdami darbininkų pasirašytu raštu niekad nepriklausyti prie unijos, išmesdavo juos iš butų. Tą patį bandė padaryti ir Matewane. Bet ten už išmetamuosius užsi stojo policijos viršininkas Sid Hatfield ir pareikalavo, kad tas būtų daroma sulig įstatymų. Tie mušeikos tuojaus pasitraukė ir išvažiavo iš miestelio. Jais vadovavo patys broliai Felts ir kiekvienas nujautė, kad jie ką nors ren-

gia, nes jie taip greit nepasiduoda. Tuo tarpu mayorui Testaman, kuris taip jau yra vietos bankieriu, pasisekė surasti 6 ginkluotus žmones ir prisaikino juos policistais. Tuo tarpu policijos viršininkas Hatfield išėmė prieš vieną Feltsų varantą ir laukė mušeikų.

Ilgai jų laukti neprisiėjo. 5:30 val. po piet atvyko 13 mušeikų neva areštuoti policijos viršininką Hatfieldą ir nusivedė jį prie geležinkelio stoties, į kur už kelių minučių turėjo atvykti traukinis. Jų tikslu nebuvo suimti Hatfieldą, bet jį nukauti ir patiems traukiniu pabėgti. Tuo tarpu nugirdo apie tai mayoras ir pareikalavo Hatfieldą paleisti, o jis užstatysias už jį kauciją, kad ir visą banką. Mušeikos nesutiko su tuo. Mayoras gi pareikalavo parodyti varantą ir kada jis pamatė, kad varantas yra falsifikuotas, pats Felts be jokio persergėjimo šovė į mayorą ir jį ant vietos nušovė. Hatfieldas tuo tarpu pasitraukė atokiau ir kada mayoras liko nušautas, jis greitai išsitraukė du savo revolverius ir pradėjo šaudyti į mušeikas, nušaudamas abu Felts brolius ir kitą mušeiką. Tuo tarpu pribuvo pagelbon kiti policijos pagelbininkai ir prasidėjo tikras karas su mušeikomis. Karas tarp miesto policijos ir kompanijų mušeikų tęsėsi viso kelias minutes, bet 7 mušeikos ir 3 žmonės, įskaitant mayorą, liko nukauti, taip jau 4 sužeisti.

Tai buvo šių metų gegužės 19 d.

< Dabar kada skaitysite laikraščiuose, kad vėl buvo mušių West Virginijoje, žinosite kodel jie įvyko. Taip, ten siaučia naminis karas ir gal dar negreitai jis uzsibaigs. Gal bus dar daug didelių ir kruvinių susirėmimų ir daug žmonių kris tame kare, kol žmonės ten iškovo sau teisę laisvo piliečio, kurią kiekvienam mūsų užtikrina šalies konstitucija.

— bs.

LEODIN ANDREJEV.

ŽEMĖ.

I.

Pasišaukė Visagalis angelą baltuose rubuose ir šako jam:

— Palenk savo ausį prie žemės ir pasiklausyk. Ir kada užgirsi ką, pasakyk.

Ilgai klausėsi angelas ir atsakė:

— Girdžiu aš kaip ir verksmą. Verčia žemė. Ir girdėjau aš kaip ir riksmą, raudą ir dejavimą, vaikų balsus. Kenčia žemė. Ir girdėjau aš paniekos juoką, staugimą, pagėidimų ir niurną žmogžudžių. Nuodemiauja žemė. Ir baisu tam, kas ant žemės gyvena.

Tarė Visagalis:

— Daugeli iš baltosios avinyčios Mano Aš siunčiau ant žemės ir ligšiol dar niekas nesugrįžo. Veltui aš jų laikiu ir verkiu iš nusiminimo, o jų vis nėra, o žemė vis dejuoja ir aptemo. Mano žvaigždėtiosios naktys. Gaila Man tavės, bėt atėjo dabar tavo eilė: skrišk ant žemės, pavirsk į žmogų ir vaigščiodamas tarp žmonių, patirk ką jiems reikia. Nuo plepančiųjų bėgk, bėt tylinčiųjų nepalik kol neprakalbės; jų žodžius sergėk akilai, kaip žemčiugą. Su linksmiais vaikeliais pažaisk; bėt, yra liudnų vaikų, pas kuriuos seidelis ma-

žas ir blyškus, o akys didelės ir tamsios; kurie nesijuokia ir nežaidžia, nežino pritinkančių jų amžiui žaislų; kurie savo liudnumu baido: dagi Dievą; ir tiems vaikams atiduok savo meilę ir angeliškąją malonę. O Aš lauksiu tavės ėrimaudamas, sulaukysiu temimą žvaigždžių ir jų šviesą šviesa Mano vilties padidinsiu.

Priėmė angelas palaiminimą ir nuolankiai puolė į baisią ir svetimą žemę, blygstelėjęs baltais rubais. Tą naktį ant žemės buvo audra ir vėtra, ir daug žmonių žuvo po griuvėsiais namų, jūrų gelmėse. Ir žaibai žaibavo.

II.

Štai ir sugrįžo angelas, bligstelėjęs baltais rubais ir atsistojo nuolankiai laukdamas klausimų. Apsidžiaugė Visagalis ir dėl iškilmės leido atsigavėti daugeliui naujų komėtų: tegul šviečia pusračiui. Ir dar tas patiko Visagalinčiam, kad taip balti ir šviesūs buvo angelo rubai. Nuo to Jis ir pradėjo klausimus:

— Mane džiugina tavo išvaizda, tikrai vertas dangaus; bėt pasakyk Man,

mielasis, — ar ant žemės visai nėra purvo? Ant tavo rubų. Aš nematau nė vienos demelės.

Angelas atsakė:

— Ne, Tėve, ant žemės labai daug purvo, bet aš vengčiau prisiliesti jo ir todėl ir nesusitėčiau.

Susiraukė Visagalis ir klausia abejodamas:

— Bet nejaugi ant žemės sustojo liejė žmonių kraują? — Ant tavo rubų nėra nė vienos demelės ir balti jie, kaip sniegas.

Angelas atsakė:

— Ne, Tėve, liejasi ant žemės raudonas kraujas, bet aš vengčiau prisiliesti jo, ir dėlto aš taip švarus. Ir kadangi negalima vaigščiojant tarp žmonių, išvengti jų purvo ir kraujo ir nesusitėpti rubų, tai ant pačios žemės ir nesileidau, bet skraidžiojau nedideliame augštume, iš ten siųsdamas šypsas, pabarimus ir palaiminimus...

Tarė Visagalis:

— Tokių būdų labai sunku patikti ko reikia žmonėms. Bet galbut tu visgi patyriai?

— Ne, Tėve. Daugiausia aš pats jiems pasakojau kaip reikia gyventi, kad nebutų kančių, ašarų ir purvo; bet blogai jie klausė, Tėve, purvini jie kaip ir pirmiau, ir reikia juos visus, mano nuomone, išnaikinti.

— Tu taip manai?

— Taip, Tėve. Ir ne tai dar bloga, kad jie kasdien ir kasnakt bardamies ir verkdami, vienodai prisieguodami Tau ir velniui, minko kruviną purvą, bet tas baisu, atkaru ir nedaleistina, kad angelus Tavo, Tavimi pasiūstus, švarius avinėlius baltosios kaimenės Tavo, sutepė juos iki nepažinimo, purvais aptaskė ir kraują apliejo, prijungė prie savo nuodemių ir nusidėjimų.

— Tu juos matei?

— Dagi pasakyt gėda, Tėve. Mačiau

aš juos karčiamose ir kalėjimuose, kur maitinasi iš vieno bendro puodo su vaigimis ir žmogžudžiais; mačiau aš juos tarp svetimoteriautojų, žurnalistų ir visokios rusies nuodemininkų. Kas su jų rubais pasidarė, papasakot negalima; netik pražudytas angeliškas fasonas, bet į skutus suplėšytas audeklas ir spalva veik neatskiriama: siekdamiesi prie akuratiškumo, jie deda lopus kitų spalvų, dagi raudonus. Girdėjau aš pašaliais, kad daugelis jų ilgisi dangaus ir buk tai dar turi papasakoti ką nors, bet tokiame stovyje bijosi grįžti. Kartą naktį, šale kelio, aš pamačiau miegantį valkatą; jis buvo girtas ir klejojo, ir aš pažinau jame renegatą, vieną iš Tavo pasiūstų su patikėjimų; ir štai ką aš nugirdau tarp beprasmių ir piktožodžiaujančių jo šauksmų: "sunku man be dangaus, kurio aš netekau, bet nenoriu būti angelu tarp žmonių, nenoriu baltų rubų, nenoriu sparnų!" Stačiai taip ir sakė, Tėve: "nenoriu sparnų!"

III.

Taip pasakojo angelas, taisydamas baltas plunksnes ir laukė didelio pagirimo už savo švarumą ir protingą atsargumą. O vieton to dideliu ir baisiu rustumu užsirustino Tėvas ir atidavė švarųjį nepakeičiamam ir amžinam prakeikimui. Kada nutilo griauštiniai Jo žodžių ir žaibai akių pamaži sumažino savo klaių blizgėjimą, perėjo Visagalis prie tikios kalbos ir tarė:

— Eik iš čia ir negrįšk, kol savo siela, ir kunu nesusiartinsi su kenčiančiu žmogum. Suprask ir įsidomėk, mielas, kad baltas rubas reikalingas dėl tų, kurie dar niekad neapleidė dangaus; bet dėl tų, kurie buvo ant žemės, tokie štai švarūs rubai, kaip tavo — gėda ir panieką! Save, matau, tu labai saugojai, o žmones, pas kuriuos buvai pasiū-

stas, nesaugojai, ir atkarus tu Man už tą. Eik greičiau, nes vėl griaustiniai veržiasi kryptin. Ir kada tu pamatysi ant žemės tuos, pirmesniusios Mā no pasiuntinius, ką bijosi grįžti, pasakyk jiems švelniai ir meiliai, nes nuo Mano veido kalbėsi: "sugrįžkite į dangų, nesibijokite. Tėvas jus myli ir laukia."

Karčiai ir daigi paniekinančiai nusišypsuoja nuskriaustas angelas, bet greitai padarė nuolankią išreišką ir nuleidęs gudrias akis, atsakė:

— Aš jau jiems sakiau. Nenori.

— Ko nenori?

— Grįžti į dangų.

— Bijosi? Pasakyk, kas Aš jiems duosiu naujus rubus.

— Ne. Nenori. Jie taip sako, Tėve: "Štai mes eisime į dangų ir vėl apsi-
vilkime baltais rubais, o kaipgi tie, kurie pasiliks? Jeigu eiti, tai jau visiems, o vieni mes neisime."

Užsimastė Visagalis ir ilgai mąstė. Pagalios tarė:

— Tai štai kokia žemė. Matau Aš bejiegumą Mano angelų ir pradėu ma-

styti šitaip: ar neiti Man pačiam ant žemės?

Angelas pasakė:

— Jie visi senai šaukia Tave ir laukia. Bet atleisk už drąsą, Tėve: jei Tu pats nueisi ant žemės, tai Tu pats negrįši į čia.

Suuko Visagalis:

— Bet kaipgi tada Mano dangus?! Jis pasiliks tuščias.

— Jie sako: tada Tavo dangus bus ant žemės, ir nė jiems, nė Tau, nė kenčiantiems žmonėms nereikės kito dangaus. Taip sako jie ir dabar aš matau, kad jie sako tiesą. Sudiev, Tėve, ant visados!

Tuos žodžius taręs vėl pasileido angelas ant žemės ir ant amžių prauvo tarp jos ašarų ir kraujo. Ir sunkioj minty nutilo dangus, akilai žiūrėdamas į naują ir liudną žemę — tokią mažą ir tokią baisią ir nepergalimą savo liudėsyje. Tikiai baigė degt šventadienės kometas, ir raudonų jų šviesoj jau tuščiu ir negyvu išrodė sostas.

— Vertė K. Baronas.

Davatkos ir kunigai verkia, kad Lietuvoj įsigali laisvamanybė

BARBARŲ TIKEJIMAS.

Katalikų tikėjimas nėra krikščionybė. Tuli katalikai gali manyti, jog jie yra krikščionis ir jog jų tikėjimas laiko juos prie doros. Nėra abejonės, kad tarpe katalikiškojo tikėjimo pasekėjų yra gerų žmonių, bet veik visos to tikėjimo institucijos — viešos ir slaptos — kvėpia žiauriu barbarizmu.

Amerikoje yra skaitlinga organizacija, kuri vadinasi "Knights of Columbus". Tai tvirčiausia ir slapta katalikų organizacija, kurioje yra didžioji dalis kunigų, vyskupų ir ištikimų Rymo popiežiui avelių. Ji panaši savo elgimesi ir miečiui į mūsų vyčių organizaciją. Ji dalija savo narius į laipsnius ir kiekvienas laipsnis turi imti prisieką, kad jis užlaikys slaptumą jam duotus nurodymus. 1913 m., vasario 15 d. kongresas turėjo savo rekorduose svarstymui paduotą Knights of Columbus prisieką, duodamą nariams, pakeliant juos į ketvirtąjį laipsnį. Šita prisieka liko paskelbta laikraštyje "Menace" ir keliuose kituose prieškatalikiškuose laikraščiuose. Tiesa, amerikoniški vyčiai bandė ją užginčyti. Dalis jos skamba šitaip:

"Aš toliau prižadu ir pareiškiu, kad aš, kada proga ateis, pradėsiu ir varysiu nenuoalsią karę slapta ir viešai prieš visus eretikus, protestonus ir liberalus, kaip man įsakyta yra daryti, kad išnaikinti juos nuo visos žemės ir kad aš neaplenksiui nei amžiaus, lyties arba išlygos, ir kad aš karsiu, deginsiu, naikinsiu, virsiu, lupsiu, smaugsiu ir laidosiu gyvus tuos negarbingus eretikus, skrosiu jų moterų pilvus ir vidurius ir triuškinsiu jų vaikų galvas į sieną, kad sunaikinus jų prakeiktą rasę. Kad šituos darbus negalint atlikti atvirai, aš vartosiu nuodus, užsmaugimui virvę, durtuvo plieną bei švino kul-

ką, neatsižvelgiant į garbę, stovį, pasižymėjimą bei viršininkystę ypatingai arba ypatingai, kokis jų publiškas bei privatis padėjimas nė būtų, kada man bus paliepta šitaip daryti. Bile popiežiaus agento arba Viršesniojo Brolijos (Knights of Columbus. - Red.) Šventojo Tėvo Draugijos Jėzaus.

Užtikrinimui viršminėto aš pašvenčiu šiūomi savo gyvybę, mano dušią ir visas kūno jėgas, ir su duriamu peiliu, kurį aš dabar priimu, aš užrašysiu savo vardą mano paties krauju patikrinimui visko, ir jeigu aš pasirodyčiau esąs falšyvas bei nusilpnėčiau mano pasiryžime, tai mano broliai ir draugai kareiviai popiežiaus milicijos nupiauja mano rankas ir mano kojas, ir mano gerklę nuo ausies iki ausies, atveria mano pilvą ir degina sierą jame su visom kančiom, kokios man gali but padarytos ant žemės ir mano dušia lai buna velnių kankinama pekloje amžinai.

Viską šitą aš prisiekiu per palaimintą Traicę ir palaimintą Sakramentą, kurį aš dabar priimsiu, išpildyti ir iš mano pusės užlaikyti šitą prisieką.

Pripažinimui šito aš priimu šitą švenčiausį Sakramentą Eucharisto, ir liudiju toliau mano vardu, parašytu duriamojo peilio galu, pamirkyto į mano paties kraują ir antspaudą akyvaizdoj šito Švento Sakramento". (Čia Viršesnysis (Superior) paduoda nariui Sakramentą ir liepia pasirašyti duriamojo peilio (kinžalo) galu, kuris yra pamirkytas į nario kraują, išleistą iš krutinės netoli širdies. Aut.).

Kaip sakyta buvo, kiekvieno laipsnio nariams Knights of Columbus duoda kitokius įsakymus ir kitokią prisieką. Užlaikoma tai didelėje slaptybėje. Jeigu čia atspauzdintoji prisieka atsidurė

kongrese ir laikraščiuose, yra pamato manyt, jog ji nėra iš piršto išlaužta. Be to, Roy Crane iš El Reno, Okla.; kuris idėjo šitą išpažintį į savo veiklą "Barbarous Catholicism" pas notarą prisiekia, kad tai yra tiesa.

Jeigu ištikrųjų Rymo katalikų bažnyčios galvos saikina savo organizacijų narius atlikinėti tokius žvėriškus darbus, tuomet valdžiai vertėtų pasirūpinti, kad nedavus katalikams organizuotis į jokiais slaptais draugijais. Jeigu atsiminsite, ką Francijoje katalikai pa-

darė su protestonais Baltramiejaus Naktį, kiek skerdynių jie yra surengę Rusijoje, Galicijoje ir kitur, prisieina abejot, ar jie, į desperaciją įpuolę dėl popiežiaus biznio puolimo, vėl nesurengs ką baisaus.

Jeigu ištikrųjų šitokią prisieką duodavo bei duoda savo nariams katalikų organizacija, jezuitų vadovaujama, tai klerikalai turėtų slėptis, o nesigirti, jog jie esą doros mokiniojai.

Naminis vytis.

Dievas teisia mūsų Adomėli.

A. Lavrovski

Aš Mačiau....

Aš mačiau peteliškę — ji buvo graži.
 Ji dailiai šokinėjo nuo gėlės ant gėlės.
 Atėjo naktis. Ji numirė — ir pranyko jos grožis, pražuvo jos gracija —
 nuo jų nepasiliko nė pėdsako.

— 0 —

Aš mačiau rožę.

Jos švelnučiai lapeliai skleidė dievišką kyapsnį.

Vasaros vejalis glamonėjo ją ir šnabždėjo karštus meilės žodžius.

Bet praėjo vasara ir švelnučiai lapeliai išblyško, ji daugiau nebekvėpė.

Žiemą nuo jos nebeliko ir pėdsako.

— 0 —

Aš žinojau mergaitę.

Tai buvo trupus, lėpus sutvėrimas.

Jos nezemiška grožė priversdavo viską užmiršti — žmonių neapykantą, kovą už buvį, alkį ir troškulį.

Norėjos niekad neatitraukti akių nuo jos.

Bet praėjo jos vasara ir laikas sudarė jos gražius bruožus.

Jos grožė pranyko, kad niekad daugiau nebesugrįžus.

— 0 —

Aš žinojau puikią sielą.

Ji kankinosi artimo kančiomis. Ji šildė juos savo meile. Ir jie užmiršdavo apie savo kančias ir gyveno, laimingi jos meile.

Ta puiki siela nenumirė.

Ji niekad nemirs.

Vertė K. B.

Mokytojas: "Joneli, jei aš mokėčiau vienam darbininkui \$1.50, kitam \$2.00, trečiam \$2.50, ketvirtam \$3.00, penktam —"

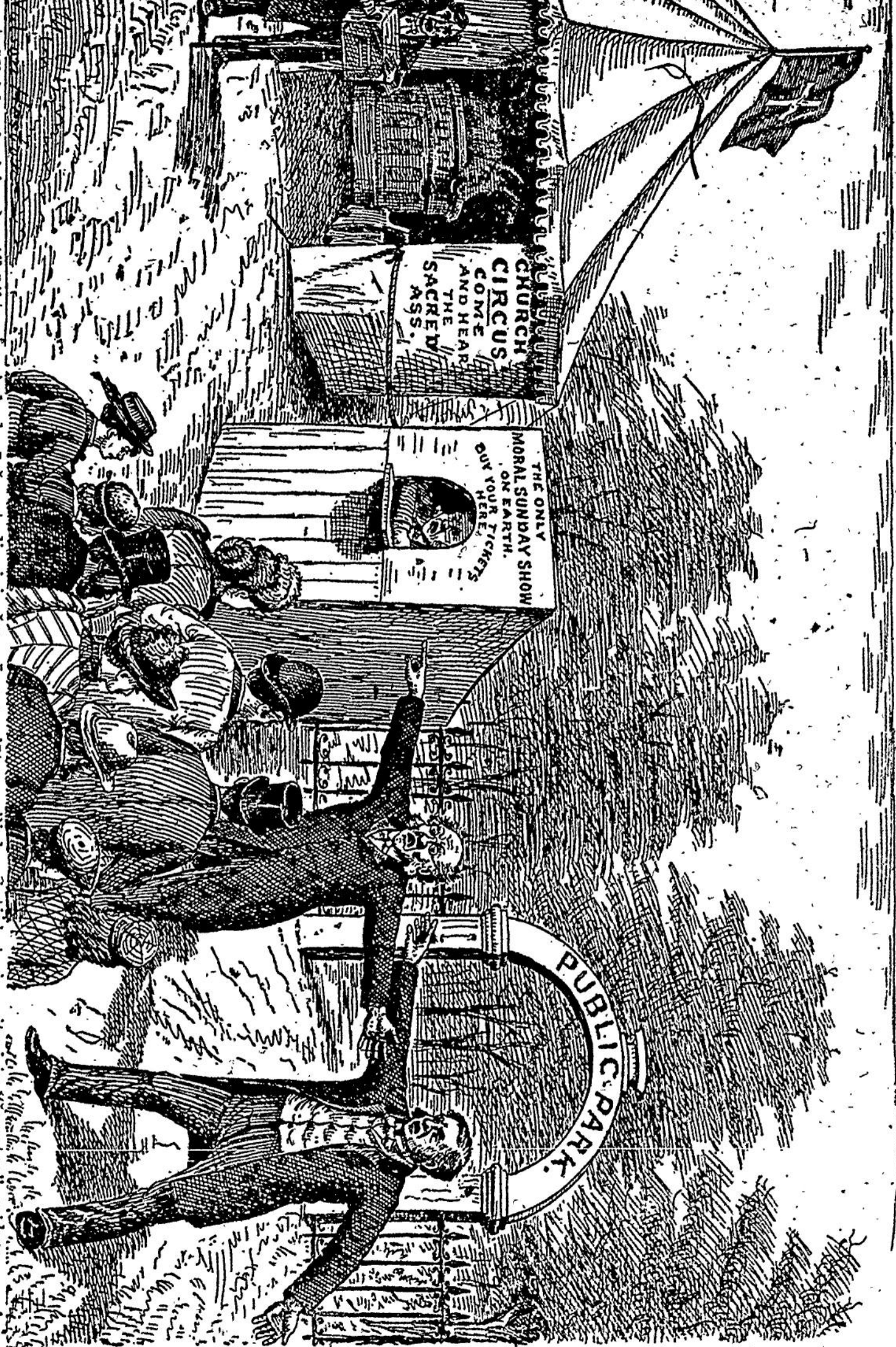
Jonelis (sūnus unisto). "Sei, mokytojau, jei tu tiek mokėtumei, tai susilauktumei tokio streiko, kokio dar nematei."

Iš "Liberator"

Kas atsitiktų su Anglija, jei jos pavaldiniai — Indija, Egiptas ir Irlandija — sukiltų?

Visi kuniņai ir visų tikėjimų, nori, kad nė šventadieniais žmonės nevažiuotų pasilinksmininti, bet vien eity į jų "šventas" sotiškes.

SVEIKATA.

VITAMINAI.

Yra daug sveikatos suirimų, kuriems nesimato priežasties. Čia nekalbama apie uždegimus, nomėskaulių augimus ir panašias, daugiau ar mažiau žinomas ligas. Daugelis sveikatos suirimo atsitikimų primetama nervams, kas tulose atsitikimuose yra tiesa. Bet ką pasakyti apie škorbutą, rikitį, beriberį ir panašias ligas? Tirinėjimai parodė, jog jos paeina nuo netikusio maisto ėmimo. Liko rasta, kad stoka taip vadinamų vitaminų maiste gimdo ligas. Trijų rūšių vitaminai jau yra daugiau ar mažiau ištirti ir jų vieno ar kito stoka daro žinomą ligą. Mažu yra ir daugiau kitokių vitaminų, kurių stoka maiste bei jų pilnas nebuvimas suardo sveikatą ir priežastis to suardymo nežinoma. Prie dabartinės civilizacijos maistas yra įvairiausiai taisomas, prezervuojamas, valomas ir t. t., kas sunaikina, permaino arba sumažina vitaminus, t. y. gamtos padarytas medžiagas augmenyse ir gyvuliuose, be kurių mes negalime gyventi. Bandymai su gyvuliais parodo, kad kuomet duodamas laboratorijoj padarytas maistas arba maistas, iš kurio vitaminai yra išimti, sveikata suirė, augimas sustoja ir mirtis sekė, jeigu tokis maistas duodamas ilgai.

Nors gyvūnų protoplazma yra labiau sudėtinga (komplikuota) negu augmenų, kas parodo, jog juose laboratorijoj jungti elementus yra toliau pažangėjusi, vie nok tirinėjimai rodo, kad vitaminai yra daromi tik augmenų, kurie patenka ir į gyvūnus, iš kurių paskui ir mes juos galime gauti. Ne kiekvienas maistas turi tuos pačius vitaminus, ne kiekviename yra lygi jų kiekybė, ne visi jų gali būti sunaikinti lygiom priemonėm ir

ne vienodai jie tirpsta. Iš žinomųjų vienas liko pavadintas "vandenįj tirpstantis B", nes jis ištirpinamas vandenyj. Jis randasi grūdų branduolyj arba vaisiuj. Numalant ryžius arba pitliuojant bei labai smulkiai malant kviečius šita grūdo dalis nuimama šalin. Yra tikrai žinoma, kad japonai, chiniečiai ir tulos kitos tautos, kurios daug valgo ryžių, gauna ligą beriberi, jeigu ryžiai yra numalami. Pradėjus gi jiems duoti nuomalas nuo ryžių, jie pasveiksta.

Antrasis vitaminas vadinasi "riebume tirpstantis A". Jis paeina iš žolės ir kitų žalių augmenų, bet patenka į gyvulius, iš kurių mes gauname maistą. Randamas jis gyvūnų riebumuose, išimant taukus, ypač jo daug smetonoj, treskos ir kitų žuvių aliejuj. Augmenų aliejuj jo nėra. Todėl klaidinga užsigėdinti vien tik kanapių, sėmenų, alyvų ir kitų augmenų aliejais bei svietais, kuomet smetona, smetonos sviestas, žuvių aliejai, pats pienas su savo riebumais turi vitaminą, be kurio augimas ir kuno pilnumas yra negalimi. Stoka arba nebuvimas šito vitamino maiste veda prie kaulų ligos, vadinamos rikitės, kuri ytin prasiplėtojusi tarp kūdikių, ypač bėdnujų, kurie negauna gana pieno bei kurių motinos laike nėštumo ir žindymo nesimaitina tinkamai. Vartojimas pieno, smetonos ir žuvies aliejaus (kaip cod-liver oil) neretai atitaiso silpnus žmones ir vaikus.

Trečiasis žinomųjų vitaminų yra "vandenįj tirpstantis C", kuris randasi didžiumoj vaisiuj, ypač leonuose arba citrinose ir orančiuose. Jo esama vynuogėse ir daugelyj kitų vaisiuj. Bet jis lengvai sugadinamas arba sunaikin-

namas, ypač jeigu didelis karštis vartojamas arba alkaliniai chemikalai. Todėl džiovinti, virinti, į dežes sudėti (prezervuoti) vaisiai arba visai neturi arba mažai beturi šito vitamino. Aišku, kad vaisius reikia valgyt geriausiai šviežius.

Apskritai, gamtos padarytas maistas yra sveikiausias ir jo nereikia gadinti.

Dr. A. Montvidas.

TIKYBA IR TAUTOS

— Jezus Kristus buvo žydas. Jo motina Marija buvo žydelka. Jo tariamasis tėvas Juozapas buvo žydas. Apie tuzinas pačių didžiųjų šventųjų irgi buvo žydai. Žydų tauta priėmė kelią krikščionybei, davė tokius vyrus kaip Maižius, išplatino ją kitose tautose. Ir reikia stebėtis, kada matai krikščionis persekiojant žydus, kada girdi kalbant prieš juos ir niekinant juos. Jeigu ne žydų tauta, krikščionybės nebūtų buvę.

* * *

Popiežium gali būt tik italionas. Šis faktas rodo, kad italai da moka ne tik barzdas skusti ir žemę kasti, o ir vesti dideli pasaulinį biznį — katalikų bažnyčios organizaciją. Airiai, lenkai, lietuviai ir kitų tautų katalikai, kurie tik makaronais italus vadina, turi atsiminti, kad ant jų sprando sėdi didelis ponas iš Italijos — ponas ant dvasinių jėgų — tai popiežius.

* * *

Lietuviai Amerikoje nuperka žemes ir išstato bažnyčias ir klebonijas savo sunkiai uždirbtais doleriais, o paskui priversti yra pavesti šitą visą turą airių vyskupams, kurie yra popiežiaus trusto agentai. Mat jūs, katalikai, žemiškų turtų negeiskite, kadangi jie popiežiui malonūs. Jūs jieskokite dangiškų turtų.

* * *

Jeigu jau pats Kristus, jo tėvas ir motina ir galybė kitų šventųjų kalbėjo žydiškai, kokiems paibeliams vartojama lotinų kalba katalikų bažnyčiose? Reikėtų drožti viską paties dievo kalba, t. y. žydiška.

Virimo, Kepimo ir Namų Prižiūrėjimo

Knygos didumas apie 9 coliai ilgio 6 pločio, 164 puslapiai, gražiai audeklu apdaryta su auksine antspauda ant viršaus. Knygos turinys labai atidžiai surinktas geriausių valgio daiktų. Joje telpa 15 gatunkų geriausių sriubų, 87 būdai kaip sutaisyti mėsos valgius, 7 būdai kiaušienėms, 64 būdai kepimo įvairių pyragų ir pyragėlių, 18 būdų pajų ir pudingų, 5 geriausi būdai kaip gaminti žuvis, 9 geriausi būdai kaip kepti duoną, 17 geriausių konservų, kaip sudėti įvairias uogas ir augalus, 10 būdų kaip užlaikyti daržoves, 10 būdų įvairumų: gerimai, naminiai dalykai, patarimai, 7 geriausi valgiai iš Lietuvos gospodinės. 6-ji būdai gaminti paukštieną. Įvairūs spaskai (prieskoniai). Žodžiu sakant, knyga verta turėti kiekvieno lietuvių stuboje, nes ji pa-

rodo kaip sveikai gaminti valgius, kaip su naudoti daiktus naudingai ir ekonomiškai.

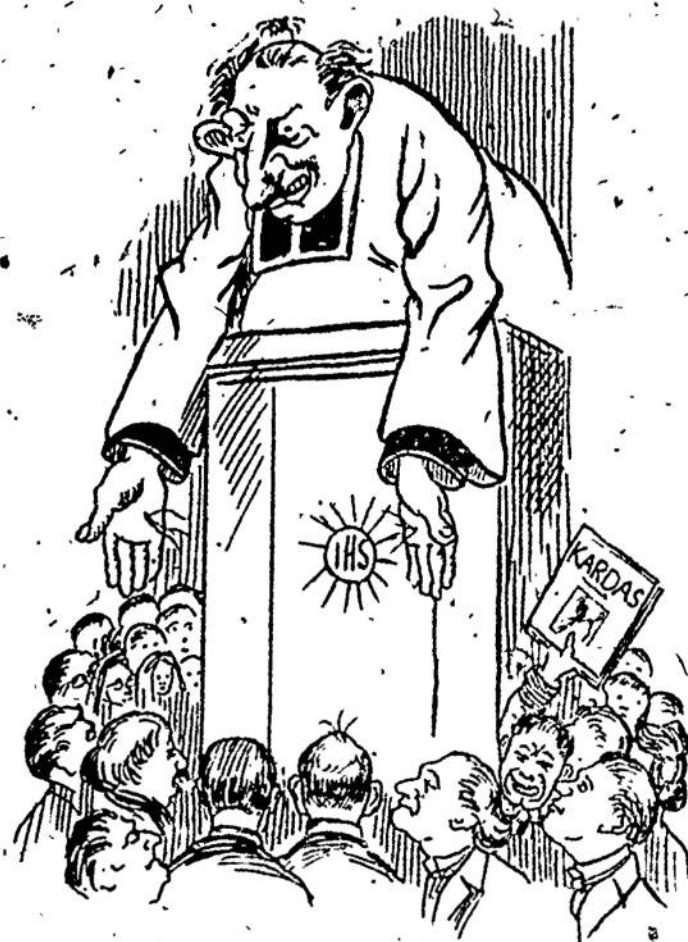
Labai linkame Tamstai šitą knygą sau išsirašyti; jeigu pats negamini valgių, padovanok savo gospodinei, savo seserei, savo motinai arba savo merginai, jūsų dovaną paliks jų atmintyje per ilgus laikus. Geras maistas, geras namų prižiūrėjimas sučėdina pinigus, kuriuos gydytojams ir vaistinėms atiduoti. Šita knyga gražiai apdaryta parsiduota už \$1.50. Neatidėk, nes užmirši. Rašyk dabar, paklausk, gal jūsų susiedės norėtų sau nusipirkti — galsite kartu parsisiųsti kelias knygas.

Užsakyti ir pinigus pasiųskite ant tokio adreso:—

K A R D A S

1443 N. Paulina Street,
Chicago, Ill.

Kunigo Bimbos Pamokslas!

Vardan dievo tėvo ir sunaus ir dvasios šventos. Amen.

Mieli parapijonai, džiaugkitės iš jūsų tikėjimo, nes ne viena viera neturi tiek daug šventųjų, kaip katalikiška viera. Prie šventųjų skaitliaus, mes vis da daugiau pridėdame. Gal girdėjote, kad Orleano Mergelė, kurią keikdavo katalikų bažnyčia, dabar jau padaryta yra šventąja. Kiekvienas popiežius lieka šventuoju. Vyskupai irgi lieka šventaisiais, todėl ir jūsų kunigas Bimba, kuris dabar arti yra prie popiežiaus sostos, bus šventasis ir prašys viešpaties dievo, kad jis pakorotų bedievius ir cicilikus. Ir dievas išklaussys Bimbos. Kaipgi kunigas Bimba negali likti šventuoju, kuris parašė Bibliją, kuris sako pamokslus savo parapijonams, taip kad jų akys nuo ašarų į pakalnę ritasi, kuris siunčia katalikus prieš bedievius ir cicilikus? Šventas Jurgis tik smaką arba

krokodilių nudurė, kad išgelbėjus karalaitę, ir tai dideliu šventuoju liko. Šventas Antanas, moterų patronas, tik žuviams pamokslus drožė, kurios nieko negirdi, ir tai šventuoju liko, o aš sakau pamokslą jums; durni balvonai ir griėninkai, kurie girdziate dievo žodį, bet neklausote. Nekartą sakiau, kad neškite apieras, nes atpuskai artinasi, daug kunigų susivažiuos ir kunigas Bimba negali vienas iš savo kišenius juos šerti ir girdyti. Galėsite spaviečnę atlikti pas kunigus — svečius, nes jūsų griekai jau nusibodo klausytis jūsų garbingam kunigui Bimbai. Pats žmogus į grieką gali įpult besiklausydamas visokių biaurybių ir nedorybių. Pridarote visa ką ir per spaviednę vedate kunigus į pagundinimą, o paskui rėkaujate, buk jūsų kunigas negeras. Doras žmogus nedrįstų klausytis jūsų biaurių griekų ir da klausinėti apie juos, o nelaimingas kunigas turi tai atlikti. Neišgirsi, kad kas būtų ką gerą padaręs — vis griekai ir smertelni griekai. Oi, jūs katalikai, katalikai! Kaip dievas neužleidžia tvano ant jūsų? Kaip perkunas netrenkia į jus?! Ir da jūs drįstate kalbėt apie balsavimus, apie žemiškas gerybes, apie tvarkos permąnyimą! Pulkite ant kelių, muškite ir krutines ir verkite, o žemiška tvarka lai rupinasi kunigai, vyskupai ir popiežiūs, kad sutvarkyti galėtų taip, jog jums uždrausta būtų griėsyti. Jeigu norite likti šventuoju, da nėra vėlu: atiduokite žemiškas marnastis bažnyčiai šventai, pasilėcyvokite pasninkauti, melstis ir bedievius naikinti — ir dievas priims jus į dangų sykiu su kunigu Bimba. Kol darysite visokias špičbukystes, visokias svinstvyas kunigams, tol dievas koros jums. Jis užleido kares, užleido revoliucijas, užleido bolševikus ir mūsų šventas tikėjimas su tukstančiais šventųjų atsidurė pavojui. Požas dievas mato, kad jūs negarbinatė jo,

kad neduodate apierų bažnyčiai šventai, kad pradėjote draugautis su bedieviais, todėl ėmė ir užleido daugybes bedievių, verčia jums pačius but bedieviais, leidžia velniui įlysti į jums. Oi, tai yra didelė koronė! Net visai katalikų dvasiškijai kinkos dreba prieš tokią

koronę. Todėl grįžkite atgal prie dievo, prie popiežiaus ir bažnyčios šventos, leiskite vienam kunigui Bimbai sutvarkyti visą jūsų politiką, tuomet dievas atleis jūsų griekus ir prašalins koronę. Amen.

KODEL MES KRITIKUOJAME RELIGIJĄ.

Mes laisvamaniai pripažįstame religijos laisvę. Lai žmogus išpažįsta tokią religiją, kuri jam išrodo teisingiausią. Bet faktas, kad religijų yra daug, ir kad jos mainosi, rodo, jog arba visos jos yra netobulos arba tik viena kuri yra tobula, tečiaus žmonės neranda, kuri jų yra tokia, nes visose žinomose religijose yra netobulumų. Žmonės įvairių tikėjimų nurodo netobulumus savo kaimynų religijose, bet savojoje jų netobulumų tankiausiai nemato arba nežino. Kaimynai neiškenčia nepastebėje netobulumų religijoje jų žmonių, kurie juos kritikuoja. Tuli žmonės neranda nė vienos religijos, kuri rodytųsi gana tobula ir kuri patenkintų jų protiskus ir dvasinius ieškojimus. Šitokie žmonės neprisilaiko jokios iki šiol esančių religijos ir jie kritikuoja jas visas.

Kritika yra sveiko protavimo apreiškimas. Kritikuodami prieiname prie išaiškinimo, prie žinojimo, prie teisingo nusistatymo link vieno ar kito dalyko. Kritikos laisvė ir jos pakentimas turėtų but pripažinta visų religijų ir valdžių. Tečiaus Rymo katalikų bažnyčia kritikos nepakenčia daugiau, negu bile kuri kita bažnyčia. Abejoti, svarstyti, studijuoti religijos dogmų teisingumą katalikui yra uždrausta. Ne tik jam uždrausta, bet jis yra popiežiaus kunigų kurstomas persekioti ir naikinti visus tuos, kurie drįsta kritikuoti jo religiją. Apie kitas religijas

kunigas pripašakoja esamų ir nesamų dalykų ir katalikas bliauja juos prie kožnos progos, bet jis jaučiasi, kad jo religija turi but nepaliesta.

Šitokis stovis padaro kataliką šašu visuomenėje, nes jis jaučiasi turįs privilegijų atakuoti visas kitas religijas, o jo religijos ir durniausių dalykų nevalia paliesti.

Toliau. Popiežiaus bažnyčia taip toli nukrypo nuo krikščionybės ir virto tikru gešefto kromeliu, kad vargiai galima sakyti, kad ji bile kokią religiją reprezentuotų. Ji nuėjo į politiką taip toli, kad vienur stengiasi patapti paprastu uredninku, kitur bernauja buržuaziniai valdžiai. Atsiekimui savo tikslo arba kaip kromelninkas, arba kaip uredninkas arba kaip turčių klesos tarnas katalikų bažnyčia sugalvoja ir čysčius, ir mišias, ir broštvas ir atpuskus, ir slaptas organizacijas, ir politišką agitaciją bažnyčiose ir šimtus kitų dalykų, ko šventraštis nerodo, ir visą tą malimalienę vadina tikėjimu ir da krikščionybe. Šitoki "tikėjimą" bei "krikščionybę" net ir visi krikščionys kritikuoja, kurie prisilaiko šventraščio ir kuriuos katalikų bažnyčia vadina eretikais.

Galų gale, jeigu mes matome, kad tikintieji ar tai veikia prieš naudingus užmanymus, arba atsisako veikti naudingumą, šitie žmonės permaino savo kavinų, mes turime tiesą ir pačią jų religiją kritikuoti, jeigu ji yra kriti-

kuotina. Supratę savo religijos klaidingumą, šitie žmonės permano savo nusistatymą link daugelio klausimų. Užtenka suprast, kad Nojus į savo arką negalėjo sutalpinti visų gyvūnų po porą, užtenka pagalvot, kaip dievas tvėrė Jėvą iš šonkaulio, iš kur atsirado mergina šalyj Nod ir daugelį kitų dalykų, kaip jau krikščionybės pamatas ir pasijudina. Bet jeigu da žmogui, kuriam sakoma, jog dievas yra višur, liepiama eit į bažnyčią melstis, liepiama nuodėmės išpažinti kunigui po to, kaip sakoma, jog dievas žino ir mato viską, liepiama berlinkomis ir dvilekišiais pirkti dušias iš čysčiaus, tuomet nėra sunku darodyt, jog šitokia religija yra tik tinklas durnių gaudimui.

Kritikuodami katalikų bažnyčios "religiją" jos pamatuose, mes atitraukiame nuo jos vis didesnę žmonių skaitlių, kurie, budami su minėtąja bažnyčia, veikia jos diktuojamą darbą politikoj ir vergauja ekonomiškai.

A. Ručas.

PATARIMAS "BEDIEVIAMS".

Daug yra lietuvių jaunų vyrų, kurie vienokiu ar kitokiu budu turėjo progos patirti kunigų veidmainystę ir jų pasakoms nebetiki. Bet jie nėra užtektinai apsipažinę su prigimties ir kitais mokslais, kad galėjus klerikalų daromus užmetimus atremti. Gyvendami pas tikinčius žmones, kur kunigai lankosi su įvairiomis kolektomis, jie būna užkalbinami aukauti bažnyčios reikams. Nebudami užtektinai apsiskaite jie nenori eiti su kunigu į diskusijas ir kad atsikračius nuo jo, jam doleri kitą duoda. Tokiems žmonėms mes nuoširdžiai patariame apsiginkluoti su "Kardu". "Kardas" metams kainuoja tik \$2.50. Tie \$2.50 per metus gins jus nuo visokių bažnytinių kolektorių. Kada

kunigas ateina kolektuodamas, laikykite rankoje "Kardą", o pamatysite, kad kunigas netik neprašys pinigų, bet nedrįs net ir užkalbinti. "Kardas" yra toks ginklas, kuris įvaro kunigams kinkų drebėjimą be jokio mušio.

J. Lapas.

AUKOS.

Draugų Parama Kardui.

L. L. Apa. Fordan aukavo šitie drg.:

Westville, Ill. Drg. F. Bender	\$1.00
Waukegan, Ill. Drg. J. Mitchell	\$1.00
Rockford, Ill. Drg. J. Stružas	\$1.00
Cicero, Ill. Per drg. C. Mazurą:	
J. Baubonis — 75c, J. Šimkunas — 50c.	
Smulkių 25 centai. Viso \$1.50.	
Chicago, Ill. Drg. B. Šimkus	\$2.00
Holyoke, Mass. Drg. F. J. Partanas	\$2.00
Brighton, Mass. Per drg. J. Kugl	\$1.00
Raht. J. Kugis, El. Zalcbkienė po	\$1.00.
Smulkių 75 centai. Viso \$3.75.	
Frederectown, Pa. Drg. J. Matulaitis	\$1.00
Brooklyn, N. Y. Drg. J. Mikolaitis	\$1.00
Maspeth, L. I., N. Y. M. J. Dulke	\$1.00
Weepouken, N. J. Drg. Jul. Dzeveškevičienė	\$1.00
Baltimore, Md. Per drg. J. Bulatą: S.	
L—čius, A. Motėlis ir Bulatą po 50 centų.	
Smulkių 50 centų. Viso \$2.00.	
Rumford, Me. Drg. F. Šarka	\$1.00
New Duluth, Minn., Drg. T. Baradica	\$1.00
Woodbine, N. J., Drg. J. Banitt	\$1.00
Sō. Bosten, Mass. Per drg. Wm. Gegužis	\$1.00
F. Zaveckas ir K. Armonas po 50 centų.	
Smulkių 80 centų. Viso \$2.80.	
Roby, Ind. Per drg. J. Katauskį — St.	
Tautkus, F. Rutkauskis, J. Masilionis, P.	
Bogužis po \$1.00. Viso \$4.00.	
Rockford, Ill. Drg. J. Ivonaitis	\$2.00.
(Toliaus Būs)	

Biblija arba Šventas Raštas Seno ir Naujo Testamento

Kas nori iširti tikėjimo slaptęs ir prirodyti iš biblijos savo draugams bei pažįstamiems, kad visas tikėjimas paremtas ant įvairių pasakų, tai įsigykite ją. Kaina jos, puikios apdaruose ir geros plonos popieros tik \$3.00. Truputį menkesniais apdais ir popiera \$4.00. Pasirinkę kokią kainą norit, siųskit užsakymą ir pinigus sekantiu adresu:

"KARDAS";

1443 N. Paulina St., Chicago, Ill.